

Yhteiskuntavastuu Oulun kaupungin tytäryhtiöissä

Omistajaohjaus – Oulun kaupunki – 7.9.2021

Sisältö

1. Johdanto	4
1.1. Oulu-konserni	5
1.2. Omistajaohjaus	6
2. Yhteiskuntavastuun olennaiset aiheet	7
 3. Ilmastonmuutokseen vaikuttaminen ja vastuu ympäristöstä	8
3.1. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentyminen ja edelleen vähentäminen	9
3.2. Energian- ja vedenkulutuksen sekä jätteiden vähentyminen	11
 4. Tyytyväiset asiakkaat ja paikalliset vaikutukset	14
4.1. Asiakastyytyväisyys	15
4.2. Asiakasturvallisuus	16
4.3. Paikallisuus ja paikallisyhteisöjen huomioiminen	18
 5. Hyvinvoiva työntekijä ja hyvä yrityskulttuuri	19
5.1. Työllistävä vaikutus	20
5.2. Työturvallisuus ja -hyvinvointi	21
5.3. Parempi osaaminen	23
5.4. Tasa-arvoisen kohtelun toteutuminen	24
 6. Hyvä hallintotapa ja taloudelliset vaikutukset	26
6.1. Maksetut palkat ja palkkiot sekä työnantajamaksut	27
6.2. Palveluiden ja materiaalien ostot	28
6.3. Osingot ja pääoman palautukset	28
6.4. Verojen maksu	28
6.5. Saadut avustukset ja tuet	29
6.6. Annetut lahjoitukset	29
7. Yhteenveto ja johtopäätökset	30

1. Johdanto

Tässä raportissa kuvataan Oulun kaupungin tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuuta ja sen tämänhetkistä tilaa. Omistajaohjaus valmisteli ensimmäisen Oulun kaupungin tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuuasioiden tilaa esittelevän raportin vuonna 2019. Tämä raportti on toinen tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuuta esittelevä raportti. Oulun kaupungin omistajaohjaus on valmistellut raportin pohjautuen tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuuraportointiin. Raportti sisältää esimerkkejä yhtiöistä ja niiden raportoinnista. Raportti keskittyy omistajaohjauksen kannustamiin ja tytäryhtiöille keskeisiin yhteiskuntavastuun aiheisiin. Omistajanäkökulmasta tytäryhtiöiden toteuttama yhteiskuntavastuu näkyy ympäristöllisinä ja yhteiskunnallisina vaikutuksina.

Raportti käsitellään konsernijaoston, kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokouksissa ja on nähtävillä kaupungin internetsivuilla. Tarkempaa yhtiökohtaista tietoa on saatavilla yhtiöiltä. Yhteiskuntavastuuasioiden konsernitason raportti on tarkoitus julkaista valtuustokausittain.

Omistajaohjaus on edellyttänyt yhteiskuntavastuun raportointia kaikilta energia- ja ympäristöliiketoiminnan, matkailu- ja kulttuuriliiketoiminnan sekä sisäisiä palveluita tuottavilta yhtiöiltä. Asunto- ja kiinteistöliiketoiminnan osalta yhteiskuntavastuustaan raportoivat muut yhtiöt paitsi pienet kiinteistöyhtiöt, jotka on jätetty raportoinnin ulkopuolelle niiden toiminnan luonteesta johtuen: ne tarjoavat toimitiloja kaupungille ja henkilökuntaa ei ole.

Yhtiöt ovat kartoittaneet yhteiskuntavastuuraportoinnin lähtökohtiaan yhtiön perustietojen ja vastuullisuuteen liittyvien arviointien avulla. Raportointi muodostuu ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallintotavan ja taloudellisen vastuun raportoinnista. Yhtiöt ovat voineet valita heille sopivan tavan raportoida yhteiskuntavastuustaan. Yhteiskuntavastuuasioiden systemaattinen johtaminen ja siitä raportointi on edelleen kehityskohde Oulun kaupungin omistajaohjauksessa ja tytäryhtiöissä.

1.1. Oulu-konserni

Oulun kaupungilla on 12 tytäryhtiötä, jotka on jaettu liiketoiminta-alueisiin kuvan yksi mukaisesti. Sinisellä merkityt tytäryhtiöt raportoivat yhteiskuntavastuustaan.

OULU-KONSERNI			
Tytäryhtiöt			
Energia- ja ympäristö-liiketoiminta	omistusosuus	Asunto- ja kiinteistö-liiketoiminta	omistusosuus
Oulun Energia Oy	100 %	Sivakka-yhtymä Oy	100 %
Oulun Satama Oy	100 %	Oulun Pysäköinti Oy	100 %
Kiertokaari Oy	91 %	Potential Toimitilat Oy	100 %
Matkailu- ja kulttuuriliiketoiminta	omistusosuus	Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy	100 %
Nallikari Seaside Oy	100 %	Kiinteistö Oy Raksilan Harjoitushalli	95 %
Oulun Kaupunginteatteri Oy	100 %	Kiinteistö Oy Oulun Intiönparkki	18 % 59 % *)
Sisäiset palvelut	omistusosuus		
Oulun Tuotantokeittiö Oy	85 % 93 % *)		

*) Konsernin omistusosuus

Kuva 1. Oulun kaupungin tytäryhtiöt. Sinisellä merkityt yhtiöt raportoivat yhteiskuntavastuusta.

1.2. Omistajaohjaus

Oulun kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.1.2018 § 5 Oulun kaupungin omistajapoliittiset linjaukset, joihin on sisällytetty tytäryhteisöille vaade yhteiskuntavastuun kantamisesta ja systemaattisesta hallinnasta. Yhtiökohtaisten tavoitteiden lisäksi linjauksiin on kirjattu seuraavasti: **”Konserniin kuuluvat yhteisöt kantavat yhteiskuntavastuunsa ja noudattavat niiden toimintaa ohjaavia lakeja ja määräyksiä. Oulun kaupungin tytäryhteisön tulee tunnistaa yhteiskuntavastuuseen kuuluvat osa-alueet, arvioida niiden tila ja kehittämistarpeet sekä luoda menettelyt yhteiskuntavastuun systemaattiseen hallintaan. Yhteiskuntavastuun osa-alueita ovat mm. taloudellinen vastuu, vastuu ympäristöstä ja sosiaalinen vastuu.”**

Omistajaohjausryhmä laati kesällä 2018 Oulun kaupungin tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuun raportointia koskevan suosituksen, joka tukee yhtiöitä omistajapoliittisten linjausten toteuttamisessa ja yhteiskuntavastuuraportoinnin kehittämässä. Suosituksen valmistelussa oli omistajaohjausryhmän lisäksi mukana tytäryhtiöiden edustajia ja KPMG Oy Ab:n yhteiskuntavastuuraportoinnin asiantuntijoita. Suosituksen valmistelussa hyödynnettiin sekä kansallisten että kansainvälisten tahojen työstämiä vakiintuneita yhteiskuntavastuun kehikkoja ja ohjeituksia, jotta Oulun kaupungin tytäryhtiöiden raportointi kehittyy yleisten yhteiskuntavastuun raportoinnin käytäntöjen mukaisesti.

Omistajaohjaus päivitti tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuuta koskevan suosituksen kesällä 2020, jonka pohjalta yhtiöt ovat nyt raportoineet omistajaohjaukselle. Vastuullisuusaiheista keskustellaan lisäksi vuosittain pidettävissä omistajaohjauskeskusteluissa. Tytäryhtiöiden johdon sitoutuminen vastuullisuuteen välittyy omistajaohjaukselle myös yhtiöiden kanssa käytävän säännöllisen luottamuksellisen vuoropuhelun välityksellä.

Omistajaohjaus valmistelee vuosittain yhteiskuntavastuuraportointia tukevan Oulun kaupungin tytäryhteisöraportin, jossa esitetään jokaisesta tytäryhteisöstä perus- ja taloustiedot, merkittävät investoinnit, toimintaan liittyvät riskit ja Oulun kaupungin omistajapoliittisissa linjauksissa asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Uudet omistajapoliittiset linjaukset ovat päätöksenteossa. Linjauksiin sisältyy tytäryhteisöille aiempaa vahvempi vaatimus yhteiskuntavastuun kantamiseen ja siitä raportointiin. Uusien omistajapoliittisten linjausten myötä tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernihallinnolle vuosittain yhteiskuntavastuun kohokohdistaan, jotka esitetään Oulun kaupungin tytäryhteisöraportilla. Omistajaohjaus arvioi ja raportoi tytäryhteisöjen yhteiskuntavastuun tarkempaa tilaa valtuustokausittain omille sidosryhmilleen.

2. Yhteiskuntavastuun olennaiset aiheet

Tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuuraportointi sisältää omistajaohjauksen suositusten mukaisesti olennaisia aiheita ja tunnistaa keskeiset sidosryhmät sekä heidän odotuksiaan. Yhtiöiden tärkeimpiä sidosryhmiä ovat asiakkaat, henkilöstö, omistajat, rahoittajat, tavarantoimittajat/ali-hankkijat ja viranomaiset. Raportointi tunnistaa myös yhteiskuntavastuun tuloksena syntyneitä yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Tämä raportti on kohdennettu erityisesti seuraaville yhtiöiden sidosryhmille:

- ▶ yhtiöiden omistajat,
- ▶ yhtiöiden asiakkaat ja
- ▶ yhtiöiden henkilöstö.

Tämä raportti keskittyy tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuun olennaisiin aiheisiin ja niiden vaikutuksiin. Raporttiin on nostettu jokaisen olennaisen aiheen osalta esimerkkejä yhtiöiden raportoimista tiedoista.

Kuva 2. Oulun kaupungin ja sen tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuun pääteemoja ja niiden vaikutuksia. (mukaellen lähteestä: Hyske A., Lönnroth M., Savilaakso A. ja Sievänen R. 2012. Vastuullinen sijoittaminen. FINVA.)

3. Ilmastonmuutokseen vaikuttaminen ja vastuu ympäristöstä

”Ilmastonmuutokseen vaikuttaminen ja vastuu ympäristöstä” -teema sisältää kasvihuonekaasupäästöjen, energian ja veden kulutuksen sekä jätteiden raportoinnin. Ilmastonmuutoksen vastainen työ vaatii sitoutumista kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen. Oulun kaupunki on allekirjoittanut Euroopan kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksen (Covenant of Mayors for Climate and Energy, 2016), jonka tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 40 % vuoteen 2030 mennessä. Oulun kaupunki on lisäksi kirjannut ympäristöohjelmaansa tavoitteen hiilineutraalista Oulusta 2040. Tavoitetta tarkistetaan uuden kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä.

Edellä mainitut tavoitteet vaativat myös tytäryhtiöiden sitoutumista toimintatapojen kehittämiseen. Yhtiöiden on sitouduttava vähentämään liiketoiminnastaan syntyviä päästöjä, tehostamaan energian- ja vedenkulutustaan sekä huolehtimaan jätteiden kierrätyksestä. Tavoitteena on tulevaisuudessa vähentää päästöjä ja pienentää hiilijalanjälkeä nykyisestä sekä lisätä resurssitehokkuutta ja kiertotalouden mukaista toimintaa.

3.1. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentyminen ja edelleen vähentäminen

Oulun kaupungin tavoitteena on kehittää kasvihuonekaasupäästöihin liittyvää seuranta- ja raportointia erityisesti niiden tytäryhtiöiden kanssa, joiden toiminnassa syntyy merkittävästi suoria kasvihuonekaasupäästöjä. Ohessa esimerkkejä yhtiöiden ilmastovaikutuksen vähentämisen tavoitteista ja ratkaisuista.

Oulun Energia Oy:

- Laanilan biovoimalaitoksen toiminnan aloittaminen oli tärkein tapahtuma Oulun Energian sähkön- ja lämmöntuotannossa vuonna 2020. Nykyaikaisinta tekniikkaa edustava biovoimalaitos on ympäristöystävällinen ja energiatehokas. Se pudottaa merkittävästi niin hiilidioksidipäästöjä kuin muitakin päästöjä.
- Oulun Energian voimalaitosten ilmapäästöjä seurataan jatkuvilla mittauksilla, joiden avulla voidaan havaita hetkellisetkin poikkeamat. Vuonna 2020 energiantuotannossa pysyttiin hyvin lupien päästöraja-arvoissa. Ekovoimalaitoksen CO₂-päästöissä oli muutamia ylityksiä ja toiminnassa tuli yksi SO₂-päästöraja-arvo ylitys. Myös sulfaatti oli ajoittain koholla viemäröidyissä vesissä. Turvetuotannossa ylitettiin kolmella suolla päästöraja-arvot.
- Oulun Energia Oy:n päämääränä on nyt täyden hiilineutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä kokonaan tai osittain omistamassaan energiantuotannossa. Tämän jälkeen Oulun Energian tuotantotoiminta ei enää aiheuta ilmastoa lämmittäviä hiilidioksidipäästöjä ilmakehään. Päästökauppajärjestelmän mukaiset CO₂-päästöt ovat pienentyneet viime vuosien aikana merkittävästi.

Kiertokaari Oy:

- Kiertokaari Oy pumppasi vuonna 2020 suljetulta (Ruskotunturi) ja aktiiviselta loppusijoitusalueelta Ruskon jätekeskuksessa yhteensä 1,9 miljoonaa kuutiota biokaasua. FOD-menetelmällä (First Order Decay -metodi) laskettuna kaatopaikkakaasun hyödyntämisen ansiosta vuonna 2020 välttyttiin noin 12 900 tonnin hiilidioksidipäästöiltä. Biokaasulla tuotetun lämmön ja sähkön määrällä korvattiin fossiilisten polttoaineiden käyttöä 1,1 miljoonan öljylitran verran. Biokaasusta jalostetulla liikennepolttoaineella korvattiin fossiilisten polttoaineiden käyttöä noin 356 110 bensalitraa vastaava määrä.

Sivakka-yhtymä Oy:

- Sivakan kasvihuonepäästöiksi (CO₂-päästöt) on laskettu yhtiön käyttämän kaukolämmön ja sähkön aiheuttamat päästöt. Näiden lisäksi epäsuoria kasvihuonekaasupäästöjä syntyy esimerkiksi kiinteistöjen huoltoon liittyvistä liikennesuoritteista, mutta näistä erillisistä päästölähteistä ei ole käytettävissä mittausdataa ja siksi niitä ei voida raportoida. Kaukolämmön ja sähkön hiilidioksidipäästöt on laskettu Oulun Energian ilmoittamien hiilidioksidikertoimien avulla. Sivakan epäsuorat ominaiskasvihuonepäästöt ovat pienentyneet vuodesta 2019 (10,68 kgCO₂/rm³) vuoteen 2020 (9,37 kgCO₂/rm³). Samoin epäsuorat kokonaiskasvihuonepäästöt ovat pienentyneet vuodesta 2019 (21 516 tCO₂) vuoteen 2020 (16 825 tCO₂).

Oulun Satama Oy:

- Keskeisimpiä satamatoiminnan ja alusliikenteen ilmanpäästöjä ovat typen- ja rikinoksidit sekä kasvihuonekaasut. Laivojen rikin oksidipäästöjä koskevat määräykset tiukentuivat vuoden 2015 alussa. Laivat voivat täyttää määräykset käyttämällä matalarikkistä polttoainetta, asentamalla rikkipesureita tai siirtymällä käyttämään vaihtoehtoisia polttoaineita, kuten nesteytettyä maakaasua (LNG).
- Satama laskee alus- ja maaliikenteen ilmanpäästöt vuosittain. Oulun Satama tarjoaa maasähköä Oritkarin Pohjoislaiturilla. Maasähkön käyttö satamassa vähentää alusten ilmanpäästöjä, kun aluksen apukoneiden käyttöä satamassa oloaikana voidaan vähentää.

3.2. Energian- ja vedenkulutuksen sekä jätteen vähentyminen

Yhtiöiden tulee jatkaa energian ja veden kulutusarvojen sekä jätemäärien seurantaan ja raportointia tulevaisuudessa. Raportoinnissa oleellista on kulutusarvojen ja jätemäärien vuosien välisten muutosten kehityksen seuraaminen. Tavoitteena on lisätä resurssitehokkuutta ja kiertotalouden mukaista toimintaa sekä tarkentaa ja selkeyttää tavoitteita sekä näihin pääsemistä tukevia suunnitelmia.

Oulun Energia Oy:

Kiertotalous on Oulun Energialle strategisesti merkittävä uusi suunta, jolla tähdätään liiketoiminnan kasvun lisäksi myös oman energiantuotannon hiilineutraaliuteen. Tavoitteena on olla kiertotalouden edelläkävijä Pohjois-Suomessa. Yhtiö kehittää aktiivisesti uusia ratkaisuja ja on rakentamassa siitä merkittävää tukijalkaa Oulun Energialle.

Merkittävä askel kohti tavoitteita on Oulun Ruskon jätekeskukseen vuonna 2020 valmistunut Ruskon jätteen lajittelulaitos, joka otettiin käyttöön aikataulussa syksyllä 2020. Lajittelulaitoksen prosessin tuotteina saadaan erilaisia kierrätysmateriaaleja ja polttoainetta sekä uudelle Laanilan biovoimalaitokselle, että yhdyskuntajätettä polttavalle Laanilan ekovoimalaitokselle. Laadukkaan kierrätyspolttoaineen (SRF) tuotanto on merkittävä osa koko Oulun Energian hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2035. Tulevina vuosina pyritään kehittämään kierrätysmateriaalien lajittelutehokkuutta ja laatua.

Vuonna 2021 Oulun Energian Ruskon jätekeskuksella tullaan käsittelemään noin 70 000 tonnia kaupan ja teollisuuden jätettä sekä rakennusjätteitä. Laanilan ekovoimalaitokselle kiertotalousyksikkö hankkii vuonna 2021 noin 160 000 tonnia polttokelpoista jätettä, joka hyödynnetään vastuullisesti lämmöksi ja sähköksi.

Kiertokaari Oy:

Kiertokaari Oy tuottaa Ruskon jätekeskuksen palvelut energia- ja materiaalitehokkaasti. Kiertokaaren ajoneuvokalustoon kuuluu neljä biokaasulla toimivaa ajoneuvoa, joihin tankataan liikennebiokaasua. Kiertokaari tuottaa 93 prosenttia Ruskon jätekeskuksen tarvitsemasta sähköstä biokaasun ja aurinkopaneelien yhdistelmällä. Ruskon jätekeskuksen aurinkovoimala tuotti 50 650 kWh sähköä, joka käytettiin jätekeskuksen tarpeisiin. Lämmöntuotannon suhteen yhtiö on täysin omavarainen: mikroturbiinilaitoksella sähköntuotannossa syntynyt lämpö hyödynnetään kiinteistöjen lämmitykseen ja lisäksi biokaasua syötetään kiinteistökattilaan.

Sivakka-yhtymä Oy:

- Sivakka on tehnyt työtä energian säästämiseksi jo pitkään ja Sivakka-konserni on mukana valtakunnallisessa vuokra-asuintalojen VAETS-säästösopimuksessa sopimuskaudella 2017–2025. Toimenpideohjelman tavoitteena on saavuttaa vähintään 7,5 % energiansäästö kaudelle 2017–2025 ja välitavoitteena on 4 % energiansäästö vuoteen 2020 mennessä. Välitavoite saavutettiin jo vuonna 2019.
- Sivakan uudisrakennusten energiatehokkuutta parannetaan systemaattisesti ja vuonna 2020 käynnistyneistä rakennushankkeista peräti 60 % oli energialuokkaa A ja niiden rahoitukseen saatiin Kuntarahoituksen Vihreää rahoitusta.

Oulun Tuotantokeittiö Oy:

- Vettä käytetään tuotannossa ruoan valmistukseen, mutta merkittävimmin vettä käytetään hygieniaan ja puhtaanapitoon, astioiden ja tilojen puhdistukseen. Veden kulutusta voidaan suhteuttaa ja seurata kokonaisuudessa Ruskon toimipisteessä, paljonko sitä käytetään yhtä valmistettavaa kiloa kohden, vuonna 2020 vettä käytettiin noin 3,52 litraa/kilo. Vedenkulutusta pyritään myös vähentämään kouluttamalla henkilöstöä työtapoihin ja työvaiheisiin ruoan valmistuksessa ja puhtaanapidossa, joilla voidaan vähentää ympäristökuormitusta.

Nallikari Seaside Oy:

- Nallikari Seaside Oy:n merkittävimmät vaikutukset ympäristöön ovat energian ja veden käyttö, sekä jätteen tuottaminen. Yhtiö on sitoutunut Green Key -ympäristösertifikaatin kautta mm. kehittämään keinoja säästääkseen energian ja veden käyttöä, edistämään ympäristöystävällisten aineiden ja välineiden käyttöä, pienentämään syntyvän jätteen määrää, tutkimaan uusiutuvien energialähteiden käyttöä sekä kierrättämään käytettäviä materiaaleja. Näissä kaikissa asioissa tehdään töitä itse ja ohjeistetaan asiakkaita.
- Nallikari Lomakylä on lähtenyt vuoden 2020 lopulla mukaan Visit Finlandin kehittämään Sustainable Travel Finland ohjelmaan, jonka tavoitteena saavuttaa on STF -merkki vuoden 2021 aikana. Sustainable Travel Finland -merkin saaneet yritykset ja alueet saavat käyttöönsä jatkuvan kehittämisen mallin, matkailun kestäväan kehitykseen liittyvää uusinta tietoa sekä markkinointitukea ja lisäkyvyttä Visit Finlandin kanavissa.

Potential Toimitilat Oy:

- Suurimmat myönteisten vaikutusten aikaansaamisen mahdollisuudet yhtiöllä on ympäristövastuullisuuden osalla. Kiinteistöalan rooli ja merkitys on huomattava energian käytön ja päästöjen näkökulmasta. Energiatehokkuuteen ja energian käyttöön liittyvillä teknisillä järjestelyillä ja investoinneilla on mahdollista vähentää merkittävässä määrin haitallisia ympäristövaikutuksia.
- Energiatehokkuuden parantamiseksi yhtiö suorittaa kiinteistökohtaisia energiatehokkuusarviointoja. Arviointien pohjalta laaditaan suunnitelmat ja arvioidaan saavutettavissa olevat hyödyt ja syntyvät kustannukset. Investointien arviointi- ja päätöksentekokriteereinä käytetään kaikkia yhteiskuntavastuun näkökulmia. Lähtökohtana on, että energiatehokkuusinvestoinneilla tulee olla myönteisiä vaikutuksia sekä talouden että ympäristövastuun näkökulmista. Yhtiö on teettänyt rakennusten kiinteistöenergian käyttöön kohdistuneita energiatehokkuus selvityksiä sekä valaistusenergian tehostamisselvityksiä.

4. Tyytyväiset asiakkaat ja paikalliset vaikutukset

”Tyytyväiset asiakkaat ja paikalliset vaikutukset” -teema sisältää asiakaslähteisyyden ja -tyytyväisyyden, asiakasturvallisuuden sekä yhtiöiden paikallisen vaikutuksen raportoinnin. Edellä mainitut asiat on valittu raportoinnin kohteeksi, koska ne ovat olennaisia yhtiöiden toiminnan ja toisaalta Oulun alueen elinkeinoelämän kannalta. Tyytyväiset asiakkaat ovat yhtiöiden toiminnan lähtökohta; saatuaan hyvää palvelua, asiakkaat palaavat todennäköisesti yhtiön asiakkaaksi uudelleen ja suosittelevat yhtiötä myös muille hyvien kokemusten pohjalta.

Yhtiöt raportoivat Oulun kaupungin omistajapoliittisten linjausten mukaisesti asiakastyytyväisyydestään vuosittain. Asiakasturvallisuus on yhtiöiden toiminnassa huomioitava perusedellytys.

Yhtiöiden toiminnan paikallisten eli Oulun seudulle kohdistuvien vaikutusten selvittäminen sekä vaikutusten arvioinnin kehittäminen on alueen elinvoimasta huolehtivan kaupunkiomistajan näkökulmasta tärkeää. Yhtiöiden toiminnan vaikutusten arviointi erityisesti Oulun seutuun ja sen asukkaisiin on omistajaohjauksen yksi painopiste.

4.1. Asiakastyytyväisyys

Oulun kaupungin tytäryhtiöt mittaavat asiakastyytyväisyyttään ja keräävät asiakaspalautetta. Tehtyjen asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella asiakastyytyväisyys on kaikissa yhtiöissä vähintään hyvällä tasolla. Yhtiöt kehittävät jatkuvasti toimintaansa ja palveluitansa asiakkaiden tarpeiden täyttämiseksi huomioiden asiakkailta saamansa palautteen. Asiakaspalautetta kerätään jatkuvan palautteen kautta ja/tai tekemällä määräajoin erillisiä asiakastyytyväisyyskyselyitä. Ohessa esimerkkejä yhtiöiden asiakastyytyväisyysmittauksista ja -tuloksista.

Nallikari Seaside Oy:

Asiakastyytyväisyyttä tutkitaan ja asiakkaita kannustetaan antamaan palautetta eri kanavien kautta, ei pelkästään perinteisen kyselyn avulla, vaan myös sosiaalisen median avustuksella. Asiakastyytyväisyyttä seurataan jatkuvasti ja palautteet käsitellään välittömästi. Palautetta kerätään eri kanavista ja käydään jatkuvan seurannan lisäksi kootusti läpi kk-palaverissa.

Potential Toimitilat Oy:

Asiakastyytyväisyyttä ja siinä tapahtuvia muutoksia seurataan jatkuvasti yhteydenpidolla asiakkaisiin. Asiakastyytyväisyyttä arvioidaan asiakkaiden kanssa käytävien keskustelujen avulla. Yhtiön kohtuullisen vähäinen asiakasmäärä mahdollistaa tämän. Yhtiön koko henkilökunta toimii asiakasrajapinnassa ja on näin tekemisissä asiakkaiden kanssa.

Oulun Satama Oy:

Asiakastyytyväisyyden ja -kokemuksen mittaaminen on yksi sataman keskeisimmistä suorituskyvyn mittareista. Tyytyväisyyttä mitataan suorien palvelun tilaajien (ahtausliikkeiden) lisäksi palvelua hyödyntävän teollisuuden asiakkaiden piirissä. Kerätty asiakaspalautte analysoidaan ja käsitellään johdon katselmuksissa. Asiakastyytyväisyysmittauksella arvioidaan sataman toimintaa palveluittain ja parannetaan sataman asiakasymmärrystä. Vuonna 2020 Oulun Sataman NPS-suosittelevä luku oli 68. Edellisen vuoden vastaava luku oli 63.

Sivakka-yhtymä Oy:

Sivakka mittasi vuonna 2019 asiakastyytyväisyyttä NPS suosittelevuindeksillä (Net Promotion Score) valtakunnallisesti toteutetussa asiakastyytyväisyystutkimuksessa. Suosittelevuutta tiedusteltiin Sivakasta vuokranantajana ja asukkaista 726 vastasi kysymykseen. Tuloksena saatiin NPS luvuksi 56, jota voidaan pitää asuntojen vuokraustoiminnassa hyvänä arvona. Kysely tehdään uudelleen kesällä 2021, jolloin saadaan tuorempi tilannekuva.

4.2. Asiakasturvallisuus

Asiakasturvallisuus ja yksityisyydensuojan varmistaminen ovat raportoivien yhtiöiden toimintojen perusedellytyksiä. Yhtiöillä on käytössään toimialasta riippuen eri keinoja asiakasturvallisuuden varmistamiseksi. Yhtiöt huolehtivat asiakasturvallisuudestaan osana riskienhallintaa. Tietosuojaselosteet ohjaavat tiedon käsittelyä tytäryhtiöissä. Ohessa esimerkkejä asiakasturvallisuuden varmistamisen keinoista.

Nallikari Seaside Oy:

Asiakasturvallisuus on ensisijaisia asioita ja se pyritään huomioimaan laajalajaisesti kaikessa toiminnassa. Asiakasturvallisuutta edesauttavat ajantasaiset tietosuojaselosteet, jotka ovat asiakkaiden saatavilla nettisivuilla www.nallikari.fi. Yhtiössä on myös säännölliset palo- ja pelastusviranomaisen tarkastukset, laadukas puhtaanapito-ohjelma, koko toimintaa koskeva pelastussuunnitelma, huoneistokohtaiset hätäohjeet, järjestyksenvilvonta sesonkiaikana, vartioimisliikeyhteistyö, sähköiset turvatekniset järjestelmät sekä toiminnan kokonaisvaltainen riskienarviointi mukaan lukien vakuuttaminen. Lisäksi SF-Caravan ry:n Vankkurihymiö -auditointi.

Oulun Pysäköinti Oy:

Kivisydän pysäköintilaitoksessa on kohotettu asiakasturvallisuus, automaattinen ja kattava kameravilvonta sekä sopimukseen perustuva vartiointipalvelu. Osittainen kameravilvonta on myös Autosaaressa ja Autoheikissä, jotka nekin kuuluvat vartiointisopimuksen piiriin. Vuonna 2020 vallinneen covid-19 pandemian vaikutus on huomioitu asiakaspalvelussa (tiedottaminen, lähikontaktien minimointi, suojautuminen). Kivisydämässä seurataan jatkuvalla mittauksella CO₂ ja CO arvoja ja varmistetaan talotekniikan automaatiolla arvojen pysyminen tavoitearvoissa.

Oulun Kaupunginteatteri Oy:

- Oulun teatterissa on voimassa oleva pelastussuunnitelma, joka sisältää riskianalyysin, toimintaohjeet ja vastuuhenkilöt. Henkilöstölle järjestetään säännölliset ensiapukoulutukset. Oulun teatteri on esteetön rakennus, ja poistumistiet ovat merkitty asianmukaisesti. Oulun teatterissa pyritään järjestää joka näytännökaudella savuttomia ja hajuttomia esityksiä.
- Teatteri noudattaa EU:n tietosuojasetusta. Lipunmyyntivälitysyhtiönä toimii Ticketmaster Oy, jonka rekisteriin tallennetaan asiakkaiden tiedot. Ticketmaster tarjoaa jakeluverkostonsa kautta pääsyliput tapahtumanjärjestäjän tapahtumiin. Kerätyt asiakkaiden tiedot tulevat vain Ticketmasterin ja tapahtumanjärjestäjän käyttöön. Asiakkaiden tietoja ei jaeta ilman lupaa ja asiakas voi pyytää ja muuttaa tietojaan, milloin tahansa. Teatterin omat sähköiset tiedot asiakkaista ja henkilöstöstä on suojattu.

Oulun Tuotantokeittiö Oy:

- Yksityisyyden suojan varmistamiseksi henkilökunta on käynyt tietoturvakoulutuksen ja käytössä on salattu sähköposti sekä asiakastietojen suojaamisen varmistamiseksi salasanalla suojatut tabletit kotiateriakuljetuksissa. Vain välttämättömiä asiakkaan henkilötietoja käsitellään tietosuojakäytännön mukaisesti. Tuoteturvallisuudesta huolehditaan tuotannon kaikissa vaiheissa ja tuotteiden takaisinvetosuunnitelmat ovat olemassa.

4.3. Paikallisuus ja paikallisyhteisöjen huomioiminen

Yhtiöiden toiminnalla on laajasti vaikutuksia erityisesti Oulun seutuun ja sen asukkaisiin. Yhtiöillä on myös epäsuorasti vaikutuksia esimerkiksi sen toimitusketjuun liittyviin muihin paikallisyhteisöihin. Tavoitteena on kehittää yhtiöiden paikallisyhteisöihin liittyvien myönteisten ja kielteisten vaikutusten arviointia sekä käydä aktiivista vuoropuhelua paikallisyhteisöjen edustajien kanssa. Ohessa esimerkkejä paikallisista vaikutuksista ja paikallisyhteisöjen huomioimisesta.

Oulun Energia -konserni:

Sähkön ja lämmön tuotannon energialähteistä yli 90 prosenttia tulee sadan kilometrin säteeltä Oulusta. Valtaosa yhtiön tarvitsemasta puusta, turpeesta ja jätteestä saadaan lähien energia-alueelta. Ekovoimalaitoksen käyttämästä jättemäärästä puolet tulee Oulun Jätehuollon alueelta ja loput muualta Pohjois-Suomesta. Yhtiö suosii energiapuuta, joka on tuotettu kestävän metsänhoidon periaatteiden ja toimien mukaisesti.

Panostus lähien energiaan on yhteiskuntavastuun kantamista. Lähien energian tuottaminen työllistää Oulua ympäröivässä maakunnassa ympärivuotisesti työpaikoiksi muutettuna noin 1 000 ihmistä ja tuo lähes 40 miljoonan euron tulot.

Oulun Satama Oy:

Lähes koko Suomen viennin (90 %) ja valtaosa tuonnin määrästä (70 %) kulkee satamien kautta. Satamat ovat keskeisiä talouden toiminnan ja samalla sujuvan arjen kannalta. Huoltovarmuuden kannalta ne ovat elintärkeitä. Oulun Satama on puolen Suomen satama. Sen toiminta vaikuttaa maantieteellisesti laajalla alueella Suomessa ja sen vaikuttavuus yleisen edun kannalta on alueellisesti merkittävää, esim. välilliset ja välittömät työllisyysvaikutukset Oulun seudulla ja kaupan ja teollisuuden logistiset mahdollisuudet Pohjois-Suomessa.

Oulun Kaupunginteatteri Oy:

Oulun teatteri teki yhteistyötä vuonna 2020 useiden Pohjois-Suomen taidetoimijoiden kanssa erilaisten yhteistyöprojektien muodossa. Teatteri on alueensa suurin taidelaitos ja tukee muita toimijoita esimerkiksi ammattiosaamisensa, verkostojensa ja vapaiden tilojen osalta.

Teatteri on toivottu yhteistyökumppani alueen kouluissa ja eri asteen oppilaitoksissa. Yhteistyötä kehitetään vuorovaikutuksessa ja sen tavoitteena on palvella molempia osapuolia. Vuonna 2020 käynnistyi sekä yleisötyön ja siihen liittyvien kumppanuuksien sekä myynnin ja markkinoinnin kehittäminen. Näiden kehitysprosessien tiimoilta teatterin kumppanuuksia vahvistettiin.

5. Hyvinvoiva työntekijä ja hyvä yrityskulttuuri

”Hyvinvoiva työntekijä ja hyvä yrityskulttuuri” -teema sisältää henkilöstön lukumääräisen tarkastelun, työturvallisuuden ja -hyvinvoinnin, osaamisen kehittämisen sekä yhdenvertaisuuden ja syrjinnän ehkäisyn raportoinnin. Työntekijät ovat yhtiöiden merkittävä voimavara ja tulevaisuuden onnistumisten mahdollistaja. Varmistaakseen yhtiön kyvyn vastata tulevaisuuden haasteisiin, on tärkeää, että yhtiöt varmistavat työturvallisuuden ja panostavat työntekijöidensä työhyvinvointiin, yhdenvertaiseen kohteluun ja osaamisen kehittämiseen.

5.1. Työllistävä vaikutus

Yhtiöiden työllistävä vaikutus oli tilanteessa 31.12.2020 seuraava: yhtiöissä työskenteli yhteensä 746 henkilöä, joista vakituisia työntekijöitä oli 634 ja määräaikaisia 112. Taulukossa yksi on esitetty henkilöstön lukumäärä yhtiöittäin 31.12.2020. Oulun Kaupunginteatteri Oy:n osalta on huomioitava, että määräaikaisista työntekijöistä 18 henkilöä oli vierailijoita. Teatterin henkilöstömäärä vaihtelee vuoden aikana suuresti käynnissä olevien produktioiden mukaan. Osa tytäryhtiöistä työllistää kesäajalle nuoria kesätyöharjoittelijoita.

Yhtiö	Henkilöstö lkm 31.12.2020		
	vakituiset	määräaikaiset	yhteensä
Oulun Energia Oy (konserni)	263	41	304
Oulun Kaupunginteatteri Oy	92	46	138
Sivakka-yhtymä Oy (konserni)	129	4	133
Oulun Tuotantokeittiö Oy	95	15	110
Kiertokaari Oy	26	6	32
Oulun Satama Oy	10	-	10
Oulun Pysäköinti Oy	8	-	8
Nallikari Seaside Oy	6	-	6
Potential Toimitilat Oy	5	-	5
Yhteensä	634 (85 %)	112 (15 %)	746 (100 %)

Taulukko 1. Henkilöstön lukumäärä yhtiöittäin 31.12.2020.

5.2. Työturvallisuus ja -hyvinvointi

Työturvallisuus ja -hyvinvointi ovat yhtiöiden keskeisimpinä pitämiä tekijöitä. Yhtiöt kiinnittävät erityistä huomiota työturvallisuuteen ja kehittävät sitä jatkuvasti mm. työtapaturmien ehkäisemiseksi. Yhtiöiden työterveyshuolto toimii yhteistyökumppanina vuosittaisen toimintasuunnitelman mukaisesti henkilöstön työturvallisuuteen ja -hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Yhtiöt arvioivat henkilökunnan työhyvinvointia ja -kykyä säännöllisesti henkilöstökyselyjen avulla. Tytäryhtiöiden vuosien 2019 ja 2020 välisissä sairauspoissaoloissa on vaihtelevaa kehitystä. Asiassa on huomioitava, että pienen henkilökunnan omaavissa yhtiöissä jo yksittäinen pidempi poissaolo vaikuttaa tunnuslukuun. Ohessa esimerkkejä työturvallisuuden ja -hyvinvoinnin kehittämisen menetelmistä.

Oulun Energia Oy:

- Konsernissa toteutetaan vuosittain riippumattoman kolmannen osapuolen toimesta henkilöstökysely, jonka tavoitteena on selvittää henkilöstön näkemyksiä työstään, työpaikastaan ja organisaation toiminnasta. Vuosikyselyn lisäksi yhtiöissä ja liiketoiminnoissa toteutetaan vuoden aikana Pulssi-kyselyitä, joiden tavoitteena on mitata onnistumista ja henkilöstön näkemyksiä nopeasti ja kohdennetusti.
- Koronapandemia asetti Oulun Energian ja sen turvallisuustyön uuden tilanteen eteen. Vuoden 2020 maaliskuussa yhtiössä laadittiin nopeasti kaikkia yksiköitä koskevat toimintaohjeet koronaviruksen tartunta- ja leviämiseriskin torjumiseksi. Yhtiö onnistui koronan torjunnassa hyvin.
- Oulun Energian tavoitteena on saavuttaa nollan tapaturman taso. Vuonna 2020 yhtiössä tapahtui kolme työtapaturmaa, jotka johtivat poissaoloon töistä ja yksi, josta poissaoloa ei seurannut. Myönteisestä turvallisuuskulttuurista kertoo myös henkilöstön ilmoittamien turvallisuushavaintojen suuri määrä. Etätyö vähensi selvästi turvallisuushavaintojen määrää viime vuonna, mutta toteutunut määrä oli kuitenkin hyvä.
- Vuonna 2018 aloitettu inhimillisiä tekijöitä työturvallisuudessa käsittelevä turvallisuusvalmennus saatiin päätöksen vuoden 2020 alussa. Valmennukseen osallistui turvallisuuden kannalta kriittisissä tehtävissä työskentelevät työntekijät, heidän esimiehensä ja johto. Keskeisiä työturvallisuutta parantavia toimenpiteitä turvallisuusvalmennuksen lisäksi vuonna 2020 olivat mm. vaarojen tunnistaminen ja riskin arviointi, turvakierrokset, turvallisuusvartit sekä erilaiset turvallisuuskampanjat ja -teemat.

Sivakka-yhtymä Oy:

- Toimintasuunnitelman mukaisesti työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään erityistä huomiota yhtiön työsuhteiden pituuden ja henkilöstön keski-ikänsä korkeuden vuoksi. Työhön liittyvät riskit on kartoitettu yhtiön toimesta ja niiden ehkäisyyn kiinnitetään toiminnassa huomiota.
- Sivakan työhyvinvointia mitataan Työterveyslaitoksen ParTy-mittarilla kahden vuoden välein. Vuoden 2020 mittaustuloksissa yhtiön avainluvut olivat suomalaisen yritysten keskiarvon yläpuolella kaikissa neljässä osa-alueessa, jotka ovat henkilöstön hyvinvointi, työn perusedellytykset, työyhteisön toimivuus ja työyhteisön kehittämisedellytykset. Yhtiöllä on oma työsuojeluorganisaatio, jota johtaa yhtiön työsuojelupäällikkö.

Oulun Tuotantokeittiö Oy:

- Vuoden 2021 painopistealueena on henkilöstön työhyvinvoinnin ja henkilöstöjohtamisen kehittäminen. Vuoden 2021 henkilöstösuunnitelmassa keskeisiä asioita ovat: työhyvinvointiin panostaminen, sairauspoissaolojen seuraaminen, henkilöstöresurssien kohdentaminen, osaamisen kartoittaminen ja kehittäminen mm. kouluttamisella sekä esihenkilöiden johtamiskoulutus. Ohjenuorana yhtiöllä toimii: oikea määrä henkilöstöä ja osaamista, oikeassa paikassa ja oikeaan aikaan.
- Työhyvinvoinnin kehittämiseen perustettiin projektiryhmä ja työhyvinvoinnin kartoitus tehtiin syksyllä 2020. Näiden perusteella on laadittu kattava työhyvinvointisuunnitelma, jonka toteutus tapahtuu vuoden 2021 aikana. Työsuojelun tavoitteena on, että jokainen työntekijä saa tehdä työnsä turvallisesti ja henkilöstöön kohdistuvat riskit saadaan minimoitua ja työtapaturmia sattuisi mahdollisimman vähän sekä niistä aiheutuneet sairauspoissaolot saataisiin pidettyä mahdollisimman alhaalla.

Oulun Satama Oy:

- Oulun Satama on laatinut lupauksen toiminnan turvallisuudesta. Oulun Sataman toiminnot on jaettu viiteen kokonaisuuteen: hallinto, kunnossapito, aluspalvelut, nosturipalvelut sekä hinaus- ja satamajäänmurto. Henkilöstölle tarjotaan työhöntulotarkastus, ikäryhmätarkastukset ja erikseen määritelty sairaanhoidon palvelut, jotka on määritelty vuosittain päivitettävässä työterveyden toimintasuunnitelmassa. Työhyvinvointia ja työssä selviytymistä tukevana palveluina on mahdollisuus työfysioterapeutin ja työterveyspsykologin apuun.
- Oulun Satamalla on käytössään varhaisen puuttumisen malli. Sen avulla työyhteisössä otetaan puheeksi erilaiset työntekoon ja työkykyyn vaikuttavat ongelmat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Oulun Satama Oy tarjoaa henkilöstölleen liikunta- ja kulttuurikortin. Yhtiön virkistystoimikunta järjestää henkilökunnalle erilaisia tilaisuuksia virkistymiseen.
- Vuonna 2020 Oulun Satama Oy:ssä ei toteutettu varsinaista henkilöstötyytyväisyyskyselyä, koska henkilökunta on suhteellisen pieni ja anonymiteettiä ei voida taata. Vuosittaiset kehityskeskustelut pidettiin aikataulun mukaisesti.

5.3. Parempi osaaminen

Yhtiöt ylläpitävät ja kehittävät henkilöstön ammatillista osaamista monin eri keinoin. Useilla yhtiöillä on käytössään vuosittain päivitettävä koulutussuunnitelma, jolla yhtiöt varmistavat osaamisen kehittymisen. Yhtiöt kannustavat henkilöstöä aktiivisesti kouluttautumaan (yhtiöiden sisäiset koulutukset, ulkoiset koulutukset, ammattipätevyyttä lisäävät tutkinnot). Lisäksi yhtiöt huolehtivat uusien työntekijöiden perehdyttämisestä. Vuosittaiset kehityskeskustelut ovat yhtiöissä laajalti käytössä. Ohessa esimerkkejä käytännöistä osaamisen kehittämiseksi.

Oulun Energia Oy:

- Henkilöstön osaamisen arviointiin ja kehittämiseen on Oulun Energiassa toimiva malli. Kaikkiin toimihenkilötehtäviin on määritelty avainosaamiset. Kehityskeskusteluissa käydään läpi jokaisen toimihenkilön osaaminen ja mahdolliset osaamisen kehittämistarpeet.
- Koko henkilöstö on säännöllisten kehityskeskusteluiden piirissä. Vuosittaisia tavoiteasetantaan, palautteeseen, osaamisen ja suorituksen johtamiseen liittyviä keskusteluja täydentävät työntekijän ja esimiehen välillä useasti vuoden aikana pidetyt 1+1-keskustelut.

Sivakka-yhtymä Oy:

- Henkilöstön osaamista ylläpidetään kouluttamalla henkilöstöä monipuolisesti. Henkilöstöä kannustetaan suorittamaan työssä hyödynnettäviä ammattipätevyyttä lisääviä tutkintokoulutuksia. Vuosittain järjestetään myös koko henkilökuntaa koskevaa koulutusta. Koulutusten sisältöä ohjaa vuosittainen koulutussuunnitelma, jolla varmistetaan yhtiön osaamisen kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Koronarajoitusten vuoksi vuoden 2020 koulutussuunnitelma toteutui vain osittain.

Oulun Satama Oy:

- Oulun Satama Oy:n tavoitteena on aktiivisesti ylläpitää ja kehittää henkilöstönsä ammatillista osaamista. Nykyisten ja tulevien työtehtävien tarvitsemaa osaamista kasvatetaan mm. koulutusten avulla. Tavoitteen toteuttamiseksi laaditaan vuosittain koulutussuunnitelma, jonka avulla arvioidaan koko henkilöstön koulutustarpeet ja määritellään tarpeita vastaava koulutusrunko. Koulutussuunnitelman toteutumista seurataan ja vuosittain pidettävissä kehityskeskusteluissa koulutusasioita käydään läpi henkilökohtaisesti. Vuonna 2020 koulutuspäiviä oli noin 1 työntekijää kohti.

Kiertokaari Oy:

- Yhtiö järjestää määrävälein työturvallisuutta ja yhtiön arvojen mukaista toimintaa ylläpitävää koulutusta henkilöstölle omissa tiloissa. Koko henkilöstö osallistuu asiakaspalvelukoulutukseen kerran vuodessa. Yhtiössä pidetään kirjaa henkilöstön tehtävissään tarvitsemista korttikoulutuksista ja huolehditaan tietojen ja taitojen ajantasaisuudesta koulutusten avulla. Yhtiö tukee myös henkilöstön omaehtoista ammatillista täydennyskoulutusta. Kehityskeskustelut pidetään vuosittain.

5.4. Tasa-arvoisen kohtelun toteutuminen

Tasa-arvoinen kohtelu on avainasemassa hyvän työilmapiirin ja kannattavan liiketoiminnan saavuttamisessa sekä yhteiskunnallisesti. Yhtiöt varmistavat henkilöstön yhdenvertaisuutta ja syrjinnän ehkäisyä systemaattisesti. Yhtiöiden edellytyksenä on kohdella henkilöstöä tasa-arvoisesti ja taata yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille. Useat yhtiöt ovat laatineet tai ovat laatimassa muun muassa yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelmia. Ohessa esimerkkejä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioimisesta.

Oulun Kaupunginteatteri Oy:

- Oulun teatterin tasa-arvotoimikunta aloitti työnsä ja kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Toimikunnan tavoitteena on parantaa teatterin yhdenvertaisuutta henkilöstön, ohjelmiston ja katsojien näkökulmista sekä vahvistaa Oulun teatteria syrjimättömänä työympäristönä. Tasa-arvotoimikunta tekee Oulun teatterille edistyksellisen ja uusiutumiseen tähtäävän tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuoden 2021 loppuun mennessä.
- Teatterilla on syrjimättömät menettelytavat niin työhön ottamisessa, uralla etenemisessä, työtehtävien jakamisessa, palkasta ja etuisuuksista päättämisessä, koulutukseen pääsemisessä kuin työyhteisön kehittämisessäkin. Esihenkilöt on ohjeistettu toimimaan näiden periaatteiden mukaisesti. Havaittuun syrjintään puututaan heti ja asiat pyritään ratkaisemaan matalalla kynnyksellä keskustelemalla.
- Oulun teatterilla on käytössään Oulun kaupungin Hyvän käytöksen opas, joka on tarkoitettu epäasiallisen kohtelun ja häirinnän ennalta ehkäisyyn ja toimintaohjeeksi. Teatterilla on nollatoleranssi häirinnän ja epäasiallisen kohtelun suhteen eli niitä ei hyväksytä. Jokaisen työntekijän tulee ottaa puheeksi havaitsemansa epäasiallinen kohtelu ja esihenkilön velvollisuus on asiasta tiedon saatuaan ryhtyä toimiin koettujen epäkohtien poistamiseksi. Teatterilla on myös laadittu osastokohtaiset pelisäännöt epäasiallisen kohtelun ja häirinnän poistamiseksi ja ne tarkistettiin osastoittain vuonna 2020.

Oulun Tuotantokeittiö Oy:

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti tavoitteena on, että jokainen työyhteisön jäsen kokee tulevansa kohdelluksi oikeudenmukaisesti, kokee työtään arvostettavan ja arvostaa toisten työtä. Johtamisen avulla varmistetaan, että toimintaohjeet, asiakirjat ja muut toimintaa ohjaavat ohjeet eivät aseta työyhteisön jäseniä eriarvoiseen kohteluun minkään syyn perusteella. Johtamisen kehittämisen myötä varmistetaan myös työyhteisön jäsenten osaa-misperusteinen kehitys ja vaikutusmahdollisuudet suunnitelman toteutumiseen. Suunnitelma on laadittu vuonna 2017 ja sen päivitys toteutetaan vuonna 2021.

Nallikari Seaside Oy:

Yhtiössä on yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma. Yhtiöllä on edustus Oulun kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyöryhmässä.

Kiertokaari Oy:

Kiertokaarella on yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma ja sitä päivitetään vuosittain. Suunnitelma sisältää myös ennalta asetettujen mittareiden ja toimenpiteiden seurannan.

6. Hyvä hallintotapa ja taloudelliset vaikutukset

”Hyvä hallintotapa ja taloudellinen vaikutus” -teema sisältää yhteiskuntavastuun näkökulmasta olennaisten asioiden raportoinnin kuten maksetut palkat ja palkkiot sekä työnantajamaksut, palveluiden ja materiaalien ostot, maksetut osingot ja pääomanpalautukset, verojalanjäljen sekä saadut avustukset ja annetut lahjoitukset. Yhtiöiden hallintotavan sekä taloudellisen tilan seuranta on keskeisessä asemassa omistajaohjauksessa. Yhtiöiden taloudellista tilaa seurataan neljännesvuosiraportoinnin, tilinpäätösraportoinnin ja tytäryhteisöraportoinnin yhteydessä.

Oulun kaupungin tytäryhtiöissä noudatetaan kaupunginhallituksen päättämä (20.6.2016 § 199) Hyvä hallinto ja johtamistapa -ohjetta sekä kaupunginvaltuuston päättämiä (12.9.2016 § 66) Konserniohjeita. Ohjeet täydentävät lakisääteisiä menettelytapoja ja ne hyväksytään yhtiöiden toimielimissä. Ohjeilla varmistetaan, että tytäryhtiöissä toteutuvat

- ▶ terveet liikeperiaatteet,
- ▶ riittävä avoimuus,
- ▶ tulostietojen oikeellisuus,
- ▶ asianmukainen sisäisen valvonta,
- ▶ riskienhallinta sekä
- ▶ että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti konsernin kokonaisuutena turvaten.

Osalla yhtiöistä on käytössään lisäksi ISO-standardien mukaisia toimintajärjestelmiä johtamisen tueksi.

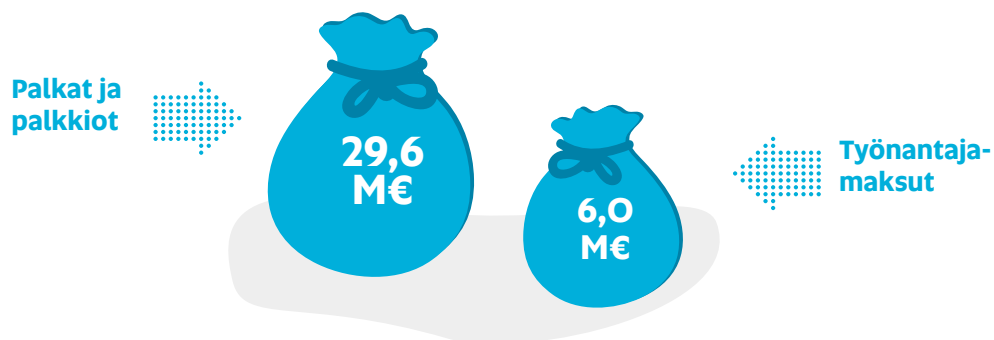

6.1. Maksetut palkat ja palkkiot sekä työnantajamaksut

Oulun kaupungin tytäryhtiöt ovat merkittäviä työllistäjiä, veronmaksajia sekä tuotteiden ja palveluiden tarjoajia. Tytäryhtiöissä työskenteli 31.12.2020 yhteensä 746 henkilöä, joista vakituisia oli 85 % ja määräaikaisia 15 %. Yhtiöt ovat maksaneet vuonna 2020 henkilöstölleen palkkaa ja palkkioita yhteensä noin 29,6 miljoonaa euroa (taulukko 2). Maksetut työnantajamaksut (eläkevakuutusmaksut, sosiaaliturvamaksut, työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksut) olivat yhteensä noin 6,0 miljoonaa euroa.

1 000 €	Maksetut palkat ja palkkiot	Työnantajamaksut
Oulun Energia-konserni	14 807	2 886
Sivakka-konserni	6 092	1 248
Oulun Kaupunginteatteri Oy	3 581	747
Oulun Tuotantokeittiö Oy	2 369	493
Kiertokaari Oy	1 381	275
Oulun Satama Oy	566	137
Oulun Pysäköinti Oy	320	70
Potential Toimitilat Oy	290	49
Nallikari Seaside Oy	243	46
Yhteensä	29 649	5 951

Taulukko 2. Yhtiöiden vuonna 2020 maksamat palkat ja palkkiot sekä työnantajamaksut.

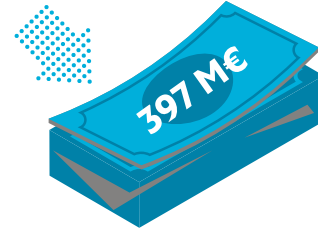

6.2. Palveluiden ja materiaalien ostot

Oulun kaupungin tytäryhtiöiden palveluiden ja materiaalien ostoilla on merkittävä taloudellinen vaikutus. Vuonna 2020 Oulun kaupungin tytäryhtiöt ostivat palveluita ja materiaaleja yhteensä noin 397 miljoonalla eurolla. Luku sisältää myös vuoden 2020 investointihankinnat.

Palveluiden ja materiaalien ostot

6.3. Osingot ja pääoman palautukset

Osingot ja pääoman palautukset ovat yritysten omistajilleen jakamia voitto-osuuksia. Osinkoa ja pääoman palautusta maksetaan tavanomaisesti kerran vuodessa sen jälkeen, kun yhtiön tilinpäätös on vahvistettu.

Oulun Energia Oy maksoi vuonna 2020 Oulun kaupungille voitto-osuutena osinkoja vuoden 2020 tuloksestaan 6,0 miljoonaa euroa (v. 2019: 6,0 M€) ja kaupungin yhtiöön sijoittaman pääoman palautusta 6,7 miljoonaa euroa (v. 2019: 6,7 M€). Sivakka-yhtymä Oy maksoi osinkoja vuoden 2020 tuloksestaan 1,2 miljoonaa euroa (v. 2019: 1,2 M€) ja Kiertokaari Oy 339 000 € (v. 2019: 397 000 €).

6.4. Verojen maksu

Oulun kaupungin tytäryhtiöt toimivat Suomessa ja maksavat kaikki veronsa Suomeen. Yhtiöt eivät toteuta järjestelyitä, joiden yksinomaisena tarkoituksena on verojen välttäminen. Yhtiöiden talouden suunnittelua ei ohjaa verosuunnittelu, vaan toiminnan kannattavuus ja tarkoituksenmukaisuus. Yhtiöt ovat maksaneet vuonna 2020 yhteisöveroja valtiolle yhteensä noin 2,2 miljoonaa euroa ja kiinteistöveroja Oulun kaupungille noin 2,2 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät veronmaksajat olivat vuonna 2020

- ▶ Oulun Energia-konserni: yhteisöverot 1,4 M€, kiinteistöverot 0,4 M€ sekä
- ▶ Sivakka-konserni: yhteisöverot 0,5 M€, kiinteistöverot 1,5 M€.

Yhteisöverot
2,2 M€

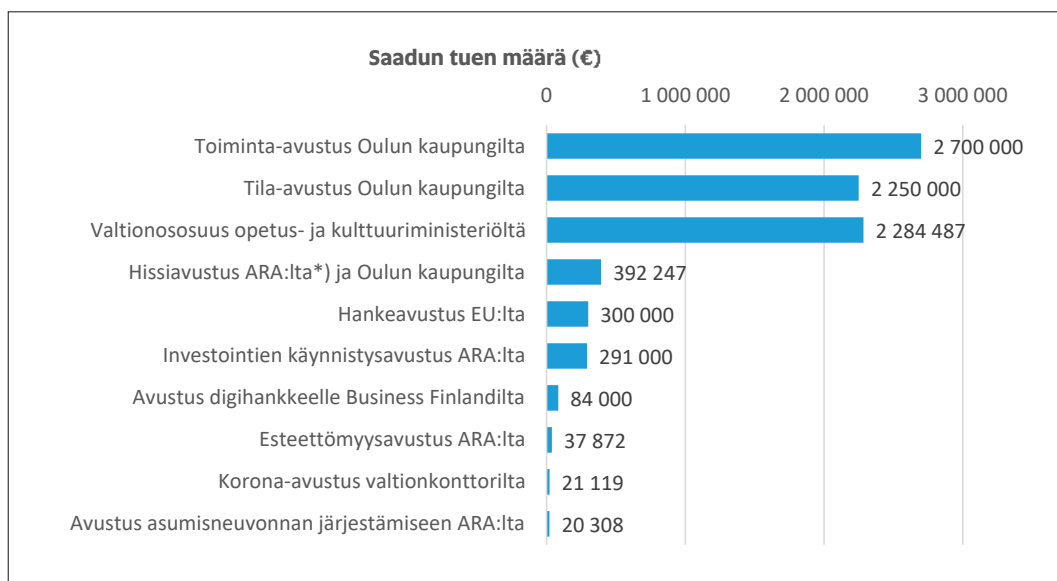

Kiinteistöverot Oulun kaupungille
2,2 M€

6.5. Saadut avustukset ja tuet

Osa tytäryhtiöistä saa erilaisia tukia esimerkiksi valtiolta tai Oulun kaupungilta. Avustuksia ja tukia ovat saaneet seuraavat yhtiöt: Oulun Kaupunginteatteri Oy, Oulun Energia Oy, Sivakka-yhtymä Oy, Oulun Satama Oy ja Oulun Pysäköinti Oy. Oulun kaupunki on antanut Oulun Kaupunginteatteri Oy:lle toiminta- ja tila-avustusta sekä Sivakka-yhtymä Oy:lle hissiavustusta. Kuva kolme kokoaa tytäryhtiöiden vuonna 2020 saamien avustusten ja tukien luonteen sekä määrät.

Kuva 3. Tytäryhtiöiden saamat avustukset ja tuet vuonna 2020.
ARA= Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

6.6. Annetut lahjoitukset

Osa yhtiöistä tukee vuosittain pohjoissuomalaista lapsi- ja nuorisotyötä, urheilua, taiteita ja kulttuuria. Oulun Energia -konserni on vuonna 2020 sponsoroinut paikallisia urheiluseuroja, kulttuuria ja erinäisiä tapahtumia yhteensä 200 000 eurolla. Kiertokaari Oy on maksanut kannatusilmoituksia ja -maksuja sekä lahjoituksia yhteensä noin 23 000 euron edestä. Tukea ovat saaneet esimerkiksi urheiluseurat ja OYS:n neurologinen lastenosasto.

Oulun Satama Oy on antanut satama-alueella toimivalle merimieskirkolle avustusta 3 000 euroa ja Nallikari Seaside Oy 2 000 euroa Oulun seurakunnalle vähävaraisten joulun tukemiseen.

7. Yhteenveto ja johtopäätökset

Omistajaohjaus päivitti tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuuta koskevan suosituksen kesällä 2020, jonka pohjalta yhtiöt ovat nyt raportoineet yhteiskuntavastuuasioiden tilastaan toisen kerran omistajaohjaukselle. Ensimmäinen Oulun kaupungin tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuun tilaa kartoittava raportti valmistui syksyllä 2019.

Yhtiöt ovat kartoittaneet yhteiskuntavastuuraportoinnin lähtökohtiaan yhtiön perustietojen ja vastuullisuuteen liittyvien arviointien avulla. Raportointi muodostuu ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallintotavan ja taloudellisen vastuun raportoinnista. Yhtiöt ovat voineet valita heille sopivan tavan raportoida yhteiskuntavastuustaan.

Yhtiöiden erilaisista toimialoista, kokoluokista ja taustoista johtuen olennaisissa yhteiskuntavastuuasioissa ja niiden raportoinnissa on yhtiöiden välillä eroja. Erityisesti energia- ja ympäristöliiketoiminnan tytäryhtiöt (mm. Oulun Energia Oy ja Kiertokaari Oy) ovat raportoineet vastuullisuudestaan jo tähänkin mennessä osana toimialansa yleisiä vaatimuksia. Osa yhtiöistä on aloittanut yhteiskuntavastuuraportoinnin omistajaohjauksen vuonna 2019 laatiman ensimmäisen yhteenvetoraportin yhteydessä. Kaikki yhtiöt ovat kehittäneet yhteiskuntavastuuraportointiaan kuluneiden kahden vuoden aikana.

Koronapandemia on vaikuttanut vuoden 2020 osalta yhtiöiden toimintaan ja täten yhteiskuntavastuuraportoinnissa raportoitaviin asioihin. Yhtiöstä riippuen koronapandemian vaikutukset ovat vaihdelleet vähäisistä vaikutuksista huomattaviin vaikutuksiin. Koronapandemia on vaikuttanut eniten Oulun Kaupunginteatteri Oy:n (esitykset ovat olleet tauolla), Oulun Pysäköinti Oy:n (Kivisydämen kävijämäärät ovat vähentyneet huomattavasti normaaliin verrattuna) ja Oulun musiikkijuhlasäätiön (konserttien järjestäminen on kärsinyt paljon) toimintaan ja talouteen. Lisäksi Oulun Tuotantokeittiö Oy on joutunut mukauttamaan toimintaansa etäkoulujaksojen ajaksi. Joihinkin yhtiöihin korona on puolestaan vaikuttanut positiivisesti kuten esimerkiksi Sivakka-yhtymä Oy:ön (asukkaiden vaihtuvuus ja asuntojen remontointitarve on vähentynyt).

Yhtiöt ja omistajaohjaus tarkastelevat yhteiskuntavastuun olennaisia aiheita säännöllisesti. Yhteiskuntavastuuasioiden systemaattinen johtaminen ja siitä raportointi on edelleen kehityskohde niin Oulun kaupungin omistajaohjauksessa kuin sen tytäryhtiöissä. Uudet omistajapoliittiset linjaukset ovat päätöksenteossa syksyllä 2021. Linjauksiin sisältyy tytäryhteisöille aiempaa vahvempi vaatimus yhteiskuntavastuun kantamiseen ja siitä raportointiin. Uusien omistajapoliittisten linjausten myötä tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernihallinnolle vuosittain yhteiskuntavastuun kohokohdistaan, jotka esitetään Oulun kaupungin tytäryhteisöraportilla. Omistajaohjaus arvioi ja raportoi tytäryhteisöjen yhteiskuntavastuun tarkempaa tilaa määräjain omille sidosryhmilleen.

Seuraavassa on esitetty yhteenveto Oulun kaupungin tytäryhtiöiden yhteiskuntavastuusioiden tilasta vuonna 2020:

Ilmastonmuutokseen vaikuttaminen ja vastuu ympäristöstä

- ▶ Kaikki yhtiöt kuvailevat laadullisesti ympäristövaikutuksiaan tai keinojaan negatiivisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi.
- ▶ Yhtiöt ovat toteuttaneet aktiivisesti toimia (mm. investoinnit ja tehokkuusarvioinnit) lisätäkseen resurssitehokkuutta ja kiertotalouden mukaista toimintaa.
- ▶ Yhtiöiden tulee jatkaa aktiivisesti ympäristövaikutustensa seuranta ja raportointia sekä etsiä edelleen keinoja negatiivisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Raportoinnissa oleellista on kulutusarvojen ja jätemäärien vuosien välisten muutosten kehityksen esittäminen.
- ▶ Oulun kaupunki tarkistaa hiilineutraalisuustavoitettaan uuden kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä. Myös tytäryhtiöiden on huomioitava uudet asetetut tavoitteet toiminnassaan.

Tyytyväiset asiakkaat ja paikalliset vaikutukset

- ▶ Oulun kaupungin tytäryhtiöt mittaavat asiakastytytyväisyyttään. Tehtyjen asiakastytytyväisyyskyselyjen perusteella asiakastytytyväisyys on kaikissa yhtiöissä vähintään hyvällä tasolla.
- ▶ Asiakasturvallisuudesta huolehtiminen on yksi yhtiöiden ensisijaisista asioista ja osa riskienhallintaa. Kaikilla yhtiöillä on käytössään toimialasta riippuen useita eri keinoja asiakasturvallisuuden varmistamiseksi.
- ▶ Yhtiöiden toiminnalla on laajasti vaikutuksia (mm. työllisyysvaikutukset ja vaikutukset asukkaisiin) erityisesti Oulun seutuun ja sen asukkaisiin sekä lisäksi epäsuorasti vaikutuksia esimerkiksi yhtiöiden toimitusketjuun liittyviin muihin paikallisyhteisöihin.

Hyvinvoiva työntekijä ja hyvä yrityskulttuuri

- ▶ Yhtiöt työllistivät 31.12.2020 yhteensä 746 henkilöä, joista 634 (85 %) oli vakainaisia ja 112 (15 %) määräaikaisia.
- ▶ Työntekijöiden työhyvinvointi ja -turvallisuus ovat jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen kohteena. Tämä näkyy erilaisina toimina mm. työtapaturmien ehkäisemiseksi. Yhtiöt ylläpitävät ja kehittävät henkilöstön ammatillista osaamista mm. henkilöstön kouluttamisen, perehdytyksen ja kehityskeskusteluiden avulla.
- ▶ Yhtiöillä on käytössään erilaisia menettelytapoja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi ja syrjinnän ehkäisemiseksi.

Hyvä hallintotapa ja taloudelliset vaikutukset

- ▶ Oulun kaupungin tytäryhtiöissä noudatetaan kaupunginhallituksen päättämää Hyvä hallinto ja johtamistapa -ohjetta sekä kaupunginvaltuuston päättämiä Konserniohjeita. Ohjeilla varmistetaan, että tytäryhtiöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäisen valvonta, riskienhallinta sekä, että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti konsernin kokonaisuutena turvaten.
- ▶ Yhtiöt maksoivat vuonna 2020 henkilöstölleen palkkaa ja palkkioita yhteensä noin 29,6 M€. Maksetut työnantajamaksut olivat yhteensä noin 6,0 miljoonaa euroa.
- ▶ Palveluiden ja materiaalien ostot olivat vuonna 2020 yhteensä noin 397 miljoonaa euroa.
- ▶ Oulun Energia Oy maksoi osinkoja vuoden 2020 tuloksestaan 6,0 miljoonaa euroa (v. 2019: 6,0 M€) ja lisäksi pääoman palautusta 6,7 miljoonaa euroa (v. 2019: 6,7 M€). Sivakka-yhtymä Oy maksoi osinkoja vuoden 2020 tuloksestaan 1,2 miljoonaa euroa (v. 2019: 1,2 M€) ja Kiertokaari Oy 339 000 € (v. 2019: 397 000 €).
- ▶ Yhtiöt maksoivat vuonna 2020 tuloveroja valtiolle yhteensä noin 2,2 miljoonaa euroa ja kiinteistöveroja Oulun kaupungille noin 2,2 miljoonaa euroa.
- ▶ Osa tytäryhtiöistä saa erilaisia tukia esimerkiksi valtiolta tai Oulun kaupungilta. Avustuksia ja tukia saivat vuonna 2020 seuraavat yhtiöt: Oulun Kaupunginteatteri Oy, Oulun Energia Oy, Sivakka-yhtymä Oy, Oulun Satama Oy ja Oulun Pysäköinti Oy.
- ▶ Osa yhtiöistä tukee vuosittain pohjoissuomalaista lapsi- ja nuorisotyötä, urheilua, taiteita ja kulttuuria. Oulun Energia -konserni sponsoroi vuonna 2020 paikallisia urheiluseuroja, kulttuuria ja erinäisiä tapahtumia yhteensä 200 000 eurolla. Kiertokaari Oy maksoi kannatusilmoituksia ja -maksuja sekä lahjoituksia yhteensä noin 23 000 euron edestä. Oulun Satama Oy on antanut satama-alueella toimivalle merimieskirkolle avustusta 3 000 euroa ja Nallikari Seaside Oy 2 000 euroa Oulun seurakunnalle vähävaraisten joulun tukemiseen.

OULU

Oulun kaupunki
Omistajaohjaus